

י י ד י ש ע

פעם שער צייטונג

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן יעדען טאג פארקויפן... פאר דער פרעמדער-האנדל... פאר דער פארשטאנדער-האנדל...

די דריטע מאל וואסער-האנדל... פאר דער פארשטאנדער-האנדל... פאר דער פארשטאנדער-האנדל...

№ 134 יעדע-האפטער יאר-נאך Budapest 23. November 1885.

סליוניצא.

אין דער יונגסטער מיט-וואסער-האנדל... פאר דער פארשטאנדער-האנדל... פאר דער פארשטאנדער-האנדל...

די דריטע מאל וואסער-האנדל... פאר דער פארשטאנדער-האנדל... פאר דער פארשטאנדער-האנדל...

די דריטע מאל וואסער-האנדל... פאר דער פארשטאנדער-האנדל... פאר דער פארשטאנדער-האנדל...

די דריטע מאל וואסער-האנדל... פאר דער פארשטאנדער-האנדל... פאר דער פארשטאנדער-האנדל...

בע דא סערבען ביא צא רוב אה מ ר ה... פאר דער פארשטאנדער-האנדל... פאר דער פארשטאנדער-האנדל...

די דריטע מאל וואסער-האנדל... פאר דער פארשטאנדער-האנדל... פאר דער פארשטאנדער-האנדל...

די דריטע מאל וואסער-האנדל... פאר דער פארשטאנדער-האנדל... פאר דער פארשטאנדער-האנדל...

די דריטע מאל וואסער-האנדל... פאר דער פארשטאנדער-האנדל... פאר דער פארשטאנדער-האנדל...

אן אסטערייכ-אינארן דא איינאכע העראגע... פאר דער פארשטאנדער-האנדל... פאר דער פארשטאנדער-האנדל...

די דריטע מאל וואסער-האנדל... פאר דער פארשטאנדער-האנדל... פאר דער פארשטאנדער-האנדל...

די דריטע מאל וואסער-האנדל... פאר דער פארשטאנדער-האנדל... פאר דער פארשטאנדער-האנדל...

די דריטע מאל וואסער-האנדל... פאר דער פארשטאנדער-האנדל... פאר דער פארשטאנדער-האנדל...

ויערדנו איד נלקקד איד צופיערדען ויין. דיא
אויס טיעפעס הערצען געקאממענען וואסען דעם
ערווינדענען מאנעס פערפעלעכע אהרע וורקונג
ניכט אויף אדעם ערזין דעם מאנאכען אונד
לייטענדיג ערווינדערטע ע. און בין פאן אהרע
טרייען ערנעכענדיג איבערצייגט אונד איבערבייגט.
נען ווא איד אהרע געמינדע דיא פערזענלעכע
מינע אגענעליען הילף.

(דיא פארראמענס סוואהלהלען
אין גענאל אונד בינינגען היינט אונד מיט
סען אס 8-טען הענעמבער בענענדעט ויין אין
גענאלאנד דער 495 אידאלא 103 אונד אין
שאטלאנד דער 9טע פארטע צו וואהלען דיערע
היינטעטאן אויס דער עלפטע וויי דער רעגירונג
דער קאנינג וויקאריא. דיא דיער איינעס הייבט
טאנעס אויס 5 אהרע.) דער אלטעסע וואן דעם
טייטע צום דעסטען מאלע אלס אנהאלט אויף. —
דאס ערנעכענס דער וואהלען אויס איבערעכענען
באר. אין שוועדענאון דער קאנינג צום היינטיגע,
דער מאריא אף לארנע טייטע אלס רעגירונגס.
פיינליכע קאנדידאט אויף וואהלען אלטעוואהר.
טע ליבערדאלע עס מיט דער רעגירונג האלטען.
לארד סאלסבארי אבער האט ערקלארט, דאס ער
ניר מיט איינער גראסען מאיאריטאט אן דער
שפיטער דער רעגירונג טייען ווערדען.

(דיא טירמיטא אונד אוראלמיט
שע געמיינדע אין ווייען.) אס אהרע
1786 ערוועלט דער אויס שפאנין אין ווייען איינ-
געוואלענע יודישע באראן לאפען פיע-
רא און פאן אויער קאל. ו. (מאטער דער נאב-
מאלינג קאזיען מאריא טהערעווא)
דיא בעווללענגע דאס דיא אין ווייען בעפיינליכען
שפאניאלישען ווענעטאמילען 10 אן דער צאהל)
איינע געמינדע טייערן הייליקן ווייטעסע און
דערהאלב אהרהויבערעט פריינאנגען. לאנדא
צווא אבער שטעט פערמעהרטע זיך דיא שפא-
ניאלישע געמינדע אין ווייען. פיעלע אהרע מיט-
גלידער ווארדען צו דען הערשאפטאנדערסטען
אונד רייכסטען קרייזלישען דער ערווענען שטעטס
טהאט זיך דיא געמינדע עבענאון דורך וואהרע
פראקטיקען, אלס דורך עסטען וויישען וואהלען.
פריינאנגען הערפאר. מיט דער צייט קאנגעט דיא
אידן איינע ראכטיגע אנטוועללען אונד איינע
אהרע באכאטס — וויי נענגען ניר דען פערדיינעס-
פאלען באכאטס בארוך הובען — געהאדען
צו דען לייכטע דער וויישען ווייסענשאפט. וואס
דער שפאניאלישען ווענעטאמילען דיא דען אסמיר-
כען נאמען טריקיש איראליטישע געמינדע און-
נאחם, פעהרטע, דאס וואר אין וויידענעס גראפעס

נאכטעכער אונד צו איינעס זאלכען אויס אס
דיענעס מיט געבויהענער פיינליכקייט דער
גרינד שטייג אגעלעגט ווארדען. דער
פירלאטן וואר רייך געשטאקט. דער געזאמט-
פארשפאנד דער טריקיש איראליטישען געמינדע
מיט דעם פערדיינעספאלען פראגעס הערדום.
רוססא אן דער שפיטער דער פערטערער דער
קאזיערליך טירקישען פארטאמ-
שאפט אין ווייען, צאהלליכע הערשאפטאונדער
נאכטע, וואוי פאסט זאמטליכע מיטגלידער דער
געמינדע ווארען צו דער פיער עשישענען. דיא אין
וויישער אונד שפאניאלישען שפאנע אונדעאט-
טע ביאורטערע בענענס מיט דען וואסען: און וי-
טער דער גלארייכען רעגירונג
הונדערט קאפאס סאלישען מא-
פעסט פראנין וואסען קאזיערס
פאסט פראנין אונד זע. מאיעס
פאסט אונד זע פראנין אונד זע. מאיעס
דול האמיר, קאזיערס דעם און
פאסט אונד זע פראנין אונד זע. מאיעס
אלס זאדאללאה פאסט און פיע-
טערער דעם אטטאמאנישען
היינעס אין ווייען אונד דעווארד
אוהל בירגער מיטטער דער שפאט
ווייען וואר, ווארדע מיט דעם
בויע וואסען הויזעס, וועלכעס
דער אונד אב פראנין פראנין גליי-
בענעס געזאמטען געוויינען וואר,
בענאנגען דער וויישער אנהאלט דער
ביאורטערע, ערנאחלט דיא געשטאקט דער שפא-
ניאלישען געמינדע, וואר אונד ערוואנגען דאנקי.
באכט אהרעס בענענערע, דעם פיעלבערדיגם
פון באראן פערטאמיר. דיא פיר דען ביא דעם נייען
געפעלט אין אויסגעט געזאמטענען קאסען בעי-
טראנג 120,000 פל.

(דיא טהאט האט געלי-
האט הילף.) בירדער דעם היינטיגע דעם
ווייער וועלכעס דער אין דער אסערוויישען
ערווענען דאסאן בעקאנטע זאט, דאס ער איינען
מעהר אלס פירטליכע פאסט געשטאקען
ליעבט אונד מיט ווייען נאכדען פאסטאנין אס
הערצאגע אונד פרינגען אין דען אסערוויישען
פראניאלישען דיערע אונד איינע שפאני-
טע פירטליכע אונד אונד (אונד ערוואנגען) און אונד-
פעסט, דאס אן גלאנג אונד פרינגען געדארעצו עטי-
וואס נאך ניכט דאנערווענעס וואר, אונד דאס אין
ווייער איראקאראשען קרייזען ווייט טאנגען דען
גענעשאפט דעם געשפראכענע פרינגען
נאכטע דעם באכאטס ווארען אונד אונדערען
פירטע ריכארד אונד פירטען פיליע מעטער-

נאכטעכער אונד צו איינעס זאלכען אויס אס
דיענעס מיט געבויהענער פיינליכקייט דער
גרינד שטייג אגעלעגט ווארדען. דער
פירלאטן וואר רייך געשטאקט. דער געזאמט-
פארשפאנד דער טריקיש איראליטישען געמינדע
מיט דעם פערדיינעספאלען פראגעס הערדום.
רוססא אן דער שפיטער דער פערטערער דער
קאזיערליך טירקישען פארטאמ-
שאפט אין ווייען, צאהלליכע הערשאפטאונדער
נאכטע, וואוי פאסט זאמטליכע מיטגלידער דער
געמינדע ווארען צו דער פיער עשישענען. דיא אין
וויישער אונד שפאניאלישען שפאנע אונדעאט-
טע ביאורטערע בענענס מיט דען וואסען: און וי-
טער דער גלארייכען רעגירונג
הונדערט קאפאס סאלישען מא-
פעסט פראנין וואסען קאזיערס
פאסט פראנין אונד זע. מאיעס
דול האמיר, קאזיערס דעם און
פאסט אונד זע פראנין אונד זע. מאיעס
אלס זאדאללאה פאסט און פיע-
טערער דעם אטטאמאנישען
היינעס אין ווייען אונד דעווארד
אוהל בירגער מיטטער דער שפאט
ווייען וואר, ווארדע מיט דעם
בויע וואסען הויזעס, וועלכעס
דער אונד אב פראנין פראנין גליי-
בענעס געזאמטען געוויינען וואר,
בענאנגען דער וויישער אנהאלט דער
ביאורטערע, ערנאחלט דיא געשטאקט דער שפא-
ניאלישען געמינדע, וואר אונד ערוואנגען דאנקי.
באכט אהרעס בענענערע, דעם פיעלבערדיגם
פון באראן פערטאמיר. דיא פיר דען ביא דעם נייען
געפעלט אין אויסגעט געזאמטענען קאסען בעי-
טראנג 120,000 פל.

(דיא טהאט האט געלי-
האט הילף.) בירדער דעם היינטיגע דעם
ווייער וועלכעס דער אין דער אסערוויישען
ערווענען דאסאן בעקאנטע זאט, דאס ער איינען
מעהר אלס פירטליכע פאסט געשטאקען
ליעבט אונד מיט ווייען נאכדען פאסטאנין אס
הערצאגע אונד פרינגען אין דען אסערוויישען
פראניאלישען דיערע אונד איינע שפאני-
טע פירטליכע אונד אונד (אונד ערוואנגען) און אונד-
פעסט, דאס אן גלאנג אונד פרינגען געדארעצו עטי-
וואס נאך ניכט דאנערווענעס וואר, אונד דאס אין
ווייער איראקאראשען קרייזען ווייט טאנגען דען
גענעשאפט דעם געשפראכענע פרינגען
נאכטע דעם באכאטס ווארען אונד אונדערען
פירטע ריכארד אונד פירטען פיליע מעטער-

דיא זינדען אונזערער צייט.
(אונדעלע.)
(15טע פארטענענג.)
מינע הערען, לאסטען וויי דינעס וואסענפעסט,
דאס צו ניכט פירט. מיין געשאפט קאנן פאר אלען.
פאן אלען אונד אס העלען שאנע געשאפט ווערדען. איד
ווייל אלעס קלייבט וואס וואר אלע האבען, דען איד
ברויכע נאך פיעל טעהר, אונד צו זעהר אונדערהאלטען בעי-
דענונגען.
אין פראגע ערשטיגען וואר איבער דיא אנווענע-
דען קאנאסטען. דיא אין איינער פאן דער הייסטשפארט
ענטדענגען פראווינג נאך ניכט אדער נור ווענען פאן
דען שטעקוואליגען דער קאנאסטע וואסען, וויא דיע
זיך דען נאך אונד נאך ענטוויקעלען.
ערליך האב איינע אן: דיא וואלען וויא וואר
אבער ניכט, ווי וואלען וואר ווענע פארטאמיר בעהאלטען,
דען דיא פרייע ווערדען נאך שפיינען.
דיא זינד ווא אויס אירשום" ריע שפיינארט
איינפליכטיג, דיא נעכטענען פרייע אין ב. ווארען 55 אין
האלב הייט זינד ווא. דען פראסטארט בענענעס, היינט
נור 54. דיא פעהראנדלונגען צווישען דען גראסטאכטען זינד
וויא ווא אין דען צווינגען דענען קאנען אויף דעם ספיק-
טע, דאס דער קיינע ניכט ווארשיינליך אויף. דיא ערשטע
אויסשפרייטע און מיטען ווא ווייסען זינד פארטייטליך,
אבער איד נעכט איהנען ליעבט בעשטעסטע ויכערהייטען.
ווען דיא מאנינגען פרייע ניכט אין וויינען דער נע-
טיגערעווען אויף מינדעסטעס 51 בענעלען זיך ווייל

איד איהנען אין פראגעט שפאנע פאן אנווענען צו מא-
כענען געשאפט צאהלען. . . .
דיא קאנאסטען ווארען בעהאלטען. יאזע קאנעט
דיעס נוס וואנען דען דע האסטען דיא נאכריכט פאן דורך
דיא דעשעפ און דער ברוסטשפארט. דענאך וואסען ער
נאר ווארדע דאס דאס אלעלען דער פרייע נוסס אלס
אין קונסטשפארט דער בארדע וואר דען מאשינעריע ער
נאר נוס פערשאפט. דיא האסטען דיא נעוויסעווען, דאס
אין ווענען טאנען דיא וויינענלאזע דעם קונסטליכען
פאלענעס פלאטען מיסטע.
"אונד וועלכעס ווארען איהר אנכאט" פראנע
נאך איינע פרייע וויינע, דעם עס ווארדען אויף דען פרי-
ענען בענענען מיסטע נאך געלערע.
"און ווייל עס נענען אן אפגען אויסשפרייטען, ווייל
איד ניכט איינען פענענע צולענען ווערדען, אבער אויף מיין
ווארע אלס מאנן לאזען ווייל. און ברויכע וואר ער
קיינע וויינען, וואסען קאנעט אונד און איינע מיטע
אין ב. ערנאמאל זאפיעל קיינען, איד נעכט איהנען
אלעלען טראקען דעם געוויינענען אונד נאך וויינענען פרייע
57 אין האלב, דען איד האבען צו נוסען וויינען אויף
ליעפעווען פערקויפט. איד נעכט איהנען 57 אין האלב,
ווען וואר אלע אהרע פארטאמיר טיר פערקויפטען,
ווייל היינט איינען בערוויינענען טייעל היינעס בעהאלטען
דעקען ווערדען, אונד איד צייט אונד קאנעטן שפארטע.
ווא ערוואנגען צווייא ריזשעל דעם וועיטעסע באאר אין
פיערענען טאנגען, דיא קווארטאלישען, דאס רעסטליכע
היינטיגע אין וועכעלען אויף דיא פראנעס, דיא איד איהר
נען דעם בארד וועלכעס איינלאזען ווערדען."

דאס ווארען וואר געשפארען אונד מאכטע אלעלע-
מינע סענאציען, יעדערשאנן איבערדענעט, ווא שאנען פרייע
ווא שנעללעס געלער. ביא לאנגען ווארען קאנעטען דיא
פרייע פילליכעס נאך בעסטער ווערדען, אבער איהר נע-
פרייע פיעלעך אויף אונדערעסען, אונד דאבייא דיא
ווארשיינליכען אויסווישען, דאס דיא פרייע וויינען ווערדען.
איינער דער אונדערהאלטענען וואר דער דעסטע דער צו דעם
אין דער מיסטע דעם צייטעסע שפעהנענען שפיינארט
צושריטט אונד שפארט: "שאפט, ווא זאללענס האבען,
הער שפיינארטען" אין קרידער צייט האסטען זיך אלעל
דעם ביישפיעלע דעם ערסטען אונדשלאפטען.
אלסבארד וועסטען מאן זיך נעדרען: עס ווארדען
דיא שלוסענשטעל געשריבענען: דיא קאנאסטען אונדער-
ציינענען ווא אונד דער באצויערעטע סאקלע שופט נאב
דיא בעשיינענע דאנען, דער האנדעל וואר אויף אכטענע
פרייענען פאנעשלאפטען.
נען ערשט נאכטע און וויינען פרייענען שפיינען, דיא
פלאשענשאפטען קנאלטען, דער שאפאטייער פיעלעסע
אלעלע וואר פראלירען, יאזע ווארדען וויא אין אהרעס
ווענען געפיערען, — אונד מאן קאנן ניכט ליינען, דאס ער
בענענען ליעבסטווידיג אין געלעשטע וויא געלעשטע
אויס געשאפט וואר. אויס דרייא אונד נאכטייטאמער פארדען
דיא וואנען פאר אלעלע שפיעלען זיך דיא האנדע אויס
היינע דער פרייע אונד צעשרייענען זיך נאך אלעלען
וויינען, דא אויף האנדע פראנעס וואס ווערדען: ער
האסטען וויינע פאנעשלאפטען בענענען אונד קיין געלד אין
האנדען, געוויא געשאפטען אויף ווענע ויכערהייט.
(פארטענענג פאלט)

